

Muligheder, som Nutiden byder den lille Industri, kan ofte ikke udnyttes af Mangel paa Kapital — det vil det ærede Medlem vist ikke benægte —, og derfor, siger jeg, er det Samfundets Pligt at give den lille Industri den Adgang til Kapital, som er nødvendig, for at den kan udnytte de tekniske Muligheder, der er. Jeg kunde ogsaa nævne andre Omraader. Man skal ikke blade længe i dansk Lovgivning for at finde Tilfælde, hvor Lovgivningen i Virkeligheden regner med et Samfund, der er bygget op paa Storindustri, og hvor man derfor har lovgivet paa en Maade, der generer den lille Bedrift, man skal ikke blade længe i vor Lovgivning for at finde Tilfælde, hvor Lovgivningen har skabt Byrder for den lille Industri, Byrder, som i Virkeligheden burde bæres af den store Industri. Det ærede Medlem kender sikkert ogsaa saadanne Eksempler.

Det, jeg her har tilladt mig at pege paa, er ikke romantisk Sværmeri, men Spørgsmaalet om at skabe Lighed i Adgangen til at udnytte Mulighederne, og dette Spørgsmaal bør vi søge løst, ogsaa af den Grund, at den lille Bedrift i hvert Fald paa mange Omraader har visse sociale Fortrin.

Maa jeg da slutte med at sige, at jeg haaber, at det Lovforslag, som her er fremsat, maa give Anledning til, at der i et Udvalg bliver ført en frugtbar Forhandling om de Problemer, som her trænger sig paa og kræver en Løsning af vort Slægtled. Og jeg vil føje til, at jeg ser ikke rettere end, at der er nogen Udsigt til, at en saadan Forhandling kan faa et Forløb, der formaar at sætte hele denne Sag i Bevægelse, saa at der bliver Mulighed for en fornuftig Tilrettelægning af den, og at de Overvejelser og Undersøgelser, der nødvendigvis maa følge heraf, vil formaa at samle alle de Kræfter til Løsning af den foreliggende Opgave, som det er saa overordentlig vigtigt at drage ind i alle disse Bestræbelser.

Det ærede Medlem Hr. Slesbagers Udtalelser i Gaar viser, at selv om han for sit Vedkommende ikke kunde gaa med til det foreliggende Lovforslag, erkendte han, at det Forhold, Lovforslaget behandler, Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, er blevet saadan, at Samfundet har Interesse i andre Organisationsformer, og han sagde, at Venstre vilde være med til at stræbe henimod at rette, hvad der her var galt. Derfor henviste det ærede Medlem ogsaa til Forhandling i det kommende Udvalg. Og jeg maa til Trods for den Tale, det ærede Medlem Hr. Drachmann har holdt, mene, at det konservative Folkeparti ikke vil

være mindre ivrigt for en Undersøgelse og grundig Udredning af hele dette Forhold og være ivrigt i Retning af at finde en Løsning. Jeg er overbevist derom, fordi jeg endnu erindrer den Udtalelse, som det konservative Folkeparti fremsatte paa sit Landsraadmøde i 1919, som jeg maa have Tilladelse til at læse op, fordi jeg gaar ud fra, at man heri finder et langt klarere Udtryk for det konservative Folkepartis Opfattelse end i den 3 Timers Tale, som det ærede Medlem Hr. Drachmann holdt.

Det konservative Folkepartis Program paa dette Omraade lyder saaledes: „Under den moderne Udviklings viddrevne Specialisering af Arbejdet er den mægtigste Drivkraft for menneskelig Flid og Virksomhed, Arbejdslysten og Arbejdsglæden, øjensynligt blevet stærkt svækket, ikke mindst under og efter Verdenskrigen. Iblandt Bestræbelserne for at lade Arbejderen genvinde sin fulde Interesse for Arbejdet — derved fremme Produktionen og mindske den sociale Uro — er nævnt Muligheden for at delagtiggøre Arbejderne i de industrielle Bedrifters Ledelse og Udbytte, men dermed vel ogsaa i Ledelsens Ansvar og Driftens Risiko. Skal nemlig Arbejderen knyttes nærmere til Bedriften, vil dette vanskelig kunne ske, uden at Arbejderen faar et forøget Ansvar samt viser Villie til efter Evne at bære sin Andel af Bedriftens Risiko.“

Maaden, hvorpaa dette Samfundsspørgsmaal bedst kan løses, kræver baade i Arbejdernes, Driftslederens og det Almenes Interesse indgaaende Undersøgelser.“

Jeg kan derfor sikkert med Rette sige, at den højtærede Socialminister har efterkommet et længe næret Ønske hos det konservative Folkeparti om at faa hele denne Sag frem her i Rigsdagen til en grundig Undersøgelse, et længe næret Ønske, som har været undertrykt i de 4 Aar, hvori Partiet ikke har faaet tilstrækkelig Adgang til at faa disse Spørgsmaal frem.

Jeg tror ikke, at det under denne Forhandling endnu er Tiden til at tage Stilling til, i hvilken Grad Lovgivningen skal danne Rammer om kommende Nydannelser. Det gjorde det ærede Medlem Hr. Slesbager heller ikke. Han sagde, at han troede, at det var bedst, om Lovgivningsmagten holdtes udenfor, og det er klart, at kan de Faktorer i Produktionslivet, som disse Forhold her berører, naa til en Løsning ad Overenskomstens Vej, er det langt at foretrække. Men naar jeg siger, at ingen endnu bør tage endelig Stilling til Spørgsmaalet om Lovgivning eller Ikke-Lovgivning paa dette Omraade,